

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ וארא, ג' שבט, ה'תש"ל

חלק א – יוצא-לאור לש"פ קרח, מבה"ח תמוז, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

שנת השבעים להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלוי"צ ז"ל

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, מבה"ח תמוז הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק מהתוועדות ש"פ וארא, ג' שבט ה'תש"ל, הנחה בלתי מוגה — שבה מדובר אודות ההכנה ליום ההילולא העשרים וע"ד חשבון הנפש שצריכים לערוך על כל העשרים שנה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעור "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' שלח, ה'תשע"ד
שנת השבעים להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלווי"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2014 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2014

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. שיחת ש"פ וארא, ג' שבט, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

א. לכל לראש יש להבהיר ענין של איפכא מסתברא¹:
בדרך כלל מכריזים ביום הש"ק אודות ה"מלוה מלכה" במוצאי
שבת,

— כידוע גדול הענין דמלוה מלכה, כמובא בשו"ע של רבינו
הזקן² שיש "ללוות את השבת אחר שיצא כדרך שמלוין את המלך"
(וכמדובר פעם בארוכה³ אודות דיוק הלשון "שמלוין את המלך", ולא
כהלשון הרגיל ומובא בכ"מ בנוגע לשבת: "שבת המלכה") —

והרי ענין ההכרזה הוא כדי שיהי' הדבר בפירסום ובגילוי במעמד
עשרה מישראל, ובפרט כשהכרזה היא במקום קדוש — בית-הכנסת או
בית-המדרש, שנקראים בשם "מקדש מעט"⁵, ועאכו"כ כשישנם ב'
המעלות ביחד, בית-כנסת ובית-מדרש, "שערים המצויינים בהלכה"⁶, כך,
שההכרזה היא נתינת כח על הענין.

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל שבת, הרי בודאי שכך צריך להיות
בשבת שיש בו מעלה מיוחדת (שהרי נוסף על הנקודה המשותפת שבכל
השבתות, יש שבתות שיש בהם מעלה מיוחדת), כמובן בפשטות שכל
שתגדל מעלת השבת, צ"ל גם הענין דמלוה מלכה באופן גדול יותר, כשם
שכל שתגדל מעלת המלך, צ"ל הליווי שלו באופן גדול יותר.

וכל זה — בכל שבת שיש בו מעלה איזו שתהי', ומכ"ש בשבת
שיש בו מעלה בענין עיקרי הנוגע אלינו, כמו בשבת הבע"ל, שבו חל
יו"ד שבט, יום היאָרצייט-הילולא של נשיא הדור, שבו נעשית אצלו עלי'
שלא בערך [שהרי אצל צדיקים יש עלי' תמידית (לא רק ביום היאָרצייט)],
כדברי הגמרא⁷ "תלמידי חכמים אין להם מנוחה כו' שנאמר⁸ ילכו מחיל
אל חיל", אלא שביום היאָרצייט, ועאכו"כ ביום ההילולא, העלי' היא

(1) כיון שלאחרי התפלה לא הכריזו (כבכל שבת) אודות המלוה מלכה במוצש"ק הבע"ל, יו"ד שבט, כיון שאז נערכת ההתוועדות של יו"ד שבט (המו"2).
(2) או"ח סש"א ס"ב. וש"נ.
(3) ראה שיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א שבט תשכ"ח בתחלתה (תו"מ חנ"ב ע' 29).
וש"נ.
(4) שבת קיט, רע"א. שו"ע אדה"ז סם סרס"ב ס"ד.
(5) יחזקאל יא, טז. וראה מגילה כט, א.
(6) ברכות ח, א.
(7) ברכות ומ"ק בסופן.
(8) תהלים פד, ח.

שלא בערך], ובמילא נעשית עלי' גם אצל כל הדור, שהרי "בחר רישא גופא אזיל"⁹, כיון שהראש מנהיג את הגוף וכל האברים.

וכיון שכן, הרי בודאי היתה צריכה להיות הכרזה בנוגע למלוא מלכה — הכרזה בדיבור דוקא, ולא די במחשבה, שאינה בגלוי, ואין אדם יודע מה שחבירו חושב¹⁰, ורק ע"י הדיבור הרי זה בגלוי, ובפרט ע"פ המבואר בתניא גודל מעלת הדיבור, ומשמעות הדברים, וזהו החידוש של כללות סדר ההשתלשלות, "כי¹¹ הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל כו' ולא הוצרכה להתלבש בעוה"ז וכו' רק כדי להמשיך אור לתקנם כו'" — את נה"ב והגוף, ובגלל זה יש צורך בענין הדיבור — "כי¹² אי אפשר לנפש האלקית לבטא בשפתיים ופה (שכולל חיך וגרון¹³) ולשון ושיניים (ה' מוצאות הפה) הגשמיים כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכשת באברי הגוף", משא"כ מצד מחשבה, הרי עיקר העילוי הוא אצל הנשמה למעלה, כמארז"ל¹⁴ "ישראל עלו במחשבה".

והכרזה זו צריכה להיות בשבת שלפנ"ז, ש"מיני' מתברכין כולהו יומין"¹⁵ — כולל גם יום השבת, שגם הוא מתברך מהשבת שלפניו.

ולא כמו אלו שרוצים לומר ש"מיני' מתברכין כולהו יומין" קאי רק על ימות החול, ולא על יום השבת שלאחריהם, שעפ"ז נמצא שימות החול יש להם ברכה, ואילו יום השבת אין לו ברכה — והרי איפכא מסתברא! ואין לומר שיום השבת אינו זקוק לברכה, כיון ששבת "מיקדשא וקיימא"¹⁶ — כי, מהענינים העיקריים דיום השבת הוא "לעשות את השבת"¹⁷, היינו, שבנ"י פועלים את ענין השבת, ומצד ענין זה זקוק גם יום השבת לענין הברכה. ומזה מובן, ש"מיני' מתברכין כולהו יומין" קאי (לא רק על ימות החול, אלא) גם על יום השבת.

ולא זו בלבד שהברכה שנמשכה לששת ימי החול ישנה גם בשבת, בגלל ש"מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת"¹⁸, אלא נוסף על ברכה זו, יש ליום השבת ברכה בפני עצמה.

וענין זה מובן גם מההלכה ש"מותר לפקח על עסקי רבים בשבת"¹⁹ — לא רק צרכי ציבור של ימות החול, אלא גם צרכי ציבור של השבת

(14) ב"ר פ"א, ד.

(15) זח"ב סג, ב. פת, א.

(16) ביצה יז, א.

(17) תשא לא, טז.

(18) ע"ז ג, סע"א.

(19) שר"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב. וש"נ.

(9) עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.

(10) ראה פסחים נד, ריש ע"ב.

(11) פל"ז (מח, ב).

(12) שם (מז, א).

(13) ראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות

(לש"ב"ב שם (ע' רל)).

שלאח"ז. וזהו גם מה שמכריזים אודות המלוה מלכה של השבת שלאח"ז.

וכאמור לעיל — היתה צריכה להיות ההכרזה אודות המלוה מלכה דשבת הבע"ל ביתר שאת ויתר עוז.

וכיון שלכל לראש יש לתקן את העבר, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰ שיש להשלים תחילה את ההתחייבויות הקודמות ורק אח"כ להמשיך הלאה — הנה זה שזוכה להכריז תמיד אודות המלוה מלכה, יעמוד ויכריז עתה אודות המלוה מלכה בשבת הבע"ל²¹.

[ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שינגנו ניגון שמח, ואז תהי' גם ההכרזה בשמחה].

* * *

ב. כבר מפורסם בהמכתב אודות ר"ח שבט²², שזהו יום שיחודו נתפרש בתורה שבכתב (כפי שצויין במכתב) — "בעשתי עשר חודש באחד לחודש . . הואיל משה באר את התורה גו"²³, היינו, לא רק ביאור של מצוה פרטית או ענין פרטי, אלא ביאור כללות התורה ומצוותי'.

ומפרש רש"י: "בשבעים לשון פירשה להם", וכמובא גם בספרים²⁴ שהגימטריא ד"היטב" (בחשבון הקודמי) — ה', ה', ה' (ט"ו), היטב' (כ"ד) היטב' (כ"ו) — היא שבעים. והכוונה בזה היא — שעניני התורה יומשכו לא רק בנוגע לבנ"י וחלקם בעולם (עניני קדושה), אלא גם בכללות העולם.

ובהקדם — הקושיא הידועה בזה:

בנ"י עמדו אז לכבוש את ארץ ישראל בכח וביד חזקה, ע"י מלחמה עם ל"א המלכים — לא כמו בהיותם במדבר, שאז פעלו כל הענינים ע"י התורה, כמ"ש²⁵ "ויהי בנסוע הארון . . (ועי"ז) ויפוצו אויבך וינסו משנאיך מפניך", אלא ע"י מלחמה כפשוטה.

ורק בעת כיבוש יריחו, "מנעולה של ארץ ישראל"²⁶, הקיפו את החומה עם "ארון ברית ה'" במשך שבעה ימים (וביום השביעי) שבע פעמים

(22) מכתב ר"ח שבט שנה זו (אג"ק חכ"ו ע' רעז ואילך).

(23) דברים א, ג"ה.

(24) ראה רא"ם וגו"א, באר היטב עה"פ.

(25) בהעלותך יו"ד, לה.

(26) ראה תנחומא בהעלותך יו"ד. במדב"ר

פט"ו, ו. ועוד.

(20) ראה גם תו"מ חנ"ב ע' 192 הערה 83. וש"נ.

(21) הרב משה הכהן דובינסקי (מארגן ה"מלוה מלכה") הכריז שה"מלוה מלכה" של השבת הבע"ל, יו"ד שבט, תערך בעת ההתועדות של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(כמסופר בהתחלת ספר יהושע²⁷), אבל גם אז היתה התורה חתומה ב"ארון ברית ה'", ולא באופן שהכיבוש הי' ע"י התורה כפי שהיא בגלוי. ועד"ז בנוגע לשבע שכבשו ושבע שחלקו, שאף שבודאי למדו תורה, מ"מ, לא היתה אז הצטיינות מיוחדת בלימוד התורה (פלפולא דאורייתא), כמו במדבר, ש"לא ניתנה התורה לידרש אלא לאוכלי המן"²⁸.

וא"כ, מהו הטעם שקודם הכניסה לארץ ישראל "הואיל משה באר את התורה" — בה בשעה שבארץ ישראל לא היתה עיקר העבודה בלימוד התורה?

והביאור בזה — שלפני שממשיכים ענין מסויים בעולם, יש לפעול זאת בשרשו ומקורו ברוחניות, ולכן, לפני שהלכו לכבוש שבעה עמים, שהם השורש של כל שבעים האומות, הוצרכו לפעול ענין זה בתורה — לבאר את התורה בשבעים לשון, כדי לכבוש שבעים לשון.

וענין זה נפעל בר"ח שבט, כי, אע"פ שאז היתה רק התחלת ביאור התורה, ונמשך בימים שלאח"ז עד ז' אדר, הרי "סוף מעשה עלה במחשבה תחילה"²⁹, ובפרט בשעה שהמחשבה באה כבר לידי פועל, וכמובן בפשטות שכאשר משה התחיל "באר את התורה", היו כבר מוחלטים אצלו כל הענינים עד ל"גמרה של תורה", כך, שהכל כלול כבר בהתחלת הענין בר"ח שבט.

ג. ועוד ענין שישנו בכל ר"ח:

בנוסח תפלת מוסף דר"ח — שנתקן ע"י אנשי כנסת הגדולה, ומבטא את ענינו של ר"ח — אומרים: (א) "זמן כפרה לכל תולדותם", (ב) "זכרון לכולם יהי", (ג) ו"תשועת נפשם מיד שונא".

כלומר: הסיבה לכך שישנו מציאות של "שונא" היא — בגלל ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו"³⁰, וכדי לבטל את "חטאינו", צריך להמשיך מדרגא שלמעלה מענין החטא נוכפי שנתבאר בשבוע שעבר³¹, שזהו ענין התשובה שקשור עם "י"ג מדות הרחמים הנמשכות מרצון העליון ב"ה הנרמז בקוצו של יו"ד שלמעלה מעלה מבחי' ההשפעה שנשפעת מאותיות שם הוי"ו"³², אלא כיון שבדרגא זו יכול להיות הענין ד"אם צדקת מה תתן לו"³³, לכן "זכרון לכולם יהי", היינו, ש"יעלה ויבוא ויגיע... ויפקד ויזכר זכרונו ופקדונו וזכרון אבותינו וזכרון משיח

27 ו, ג ואילך. (31 שיחת ש"פ שמות ס"ו... (לעיל ע')

28 מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד. (...)

29 פיוט "לכה דודי". (32 תניא אגה"ת פ"ח.

30 נוסח תפלת מוסף דיו"ט. (33 איוב לה, ז.

בן דוד עבדך" — כדי שיומשך להיות "זמן כפרה לכל תולדותם" (לכל אחד מישראל בפרט, כיון שהזכרון הוא על כל אחד מישראל בפרט), ועי"ז נעשית "תשועת נפשם מיד שונא".

וצריך להבין³⁴:

קרבן (שעירי) ר"ח — מכפר על טומאת מקדש וקדשיו, שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף (כדברי המשנה במסכת שבועות³⁵, וכפס"ד הרמב"ם³⁶), שזהו חטא פרטי שנדיר ביותר, ושייך בירושלים ובביהמ"ק דוקא, ואילו בזמן הגלות שאין מקריבים קדשים, אינו שייך כלל [ואפילו "טומאת מקדש" שמבואר באחרונים³⁷ ששייכת גם בזמן הזה — הרי יש בזה כמה הגבלות כו', כך, שענין זה שייך רק ע"י השתדלות יתירה לעבור ח"ו על רצון ה']³⁸, וא"כ, מהו הפירוש שר"ח הוא "זמן כפרה" גם עתה? וכמודגש בנוסח התפלה דשבת ר"ח: "שבתות למנוחה וראשי חדשים לכפרה" — שכשם שהענין ד"שבתות למנוחה" הוא גם עתה בזמן הגלות [דאף שבזמן הבית היתה המנוחה דשבת באופן אחר לגמרי, שהיתה קשורה עם ענין הקרבנות, מ"מ, גם בזמן הגלות ישנו ענין המנוחה דשבת, ש"אין עצב בה"³⁸], כך גם הענין ד"ראשי חדשים לכפרה" ישנו גם עתה בזמן הגלות, אף שלכאורה לא שייך עתה כל הענין דטומאת מקדש וקדשיו.

[ואין לומר שר"ח מכפר על טומאת מקדש וקדשיו שהיתה בעבר, שהרי החטאים שהיו בעבר נתכפרו כבר בר"ח שלפנ"ז].

ובשלמא בנוגע לתפלת מוסף כשלעצמה — הרי כיון ש"תפלות כנגד קרבנות תקנום"³⁹, לכן מתפללים תפלת מוסף בר"ח, כנגד שעירי ר"ח; אבל מהו ענין הכפרה שישנו בר"ח?

ועכצ"ל, שהכפרה על טומאת מקדש וקדשיו ע"י שעירי ר"ח היא בהוספה על כללות ענין הכפרה על כל הענינים שישנו מצד עצם הזמן דר"ח (כמו הכפרה שמצד עצם הזמן דיוהכ"פ).

ועפ"ז מובן המשך הענינים בתפלת מוסף דר"ח, שלאחרי "זמן כפרה לכל תולדותם", מסיימים "מזבח חדש בציון תכין ועולת ר"ח נעלה עליו" — דלכאורה אינו מובן: חורבן ביהמ"ק לא הי' בגלל החטא

34) ראה גם אמרי אמת — ליקוטים (אה"ק תשמ"ח) עניני ר"ח (ע' קיד).

35) פ"א מ"ד.

36) הלי' שגגות פי"א ה"ט.

37) ראה אנציק' תלמודית (כרך ג) ערך ביהמ"ק ע' רלד. וש"נ.

38) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז.

הובא בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב.

39) ברכות כו, א"ב.

טומאת מקדש וקדשיו, אלא בגלל ענינים אחרים, כמבואר בגמרא במסכת יומא⁴⁰ בנוגע לבית ראשון ובית שני. וא"כ, מהו המשך הענינים שבגלל שר"ח הוא "זמן כפרה" (שקאי בפשטות על טומאת מקדש וקדשיו) לכן "מזבח חדש בציון תכין"? — אך הענין הוא, כאמור לעיל, שמלבד הכפרה על טומאת מקדש וקדשיו ע"י שעירי ר"ח, ישנה הכפרה על כל הענינים מצד עצם הזמן של ר"ח, שלכן הרי זה שייך גם עתה בזמן הגלות, ועי"ז — "מזבח חדש בציון תכין".

וזהו גם הענין ד"תשועת נפשם מיד שונא", כפירוש האבודרהם (שצויין במכתב, בכדי שיעיינו בפנים...), "דהיינו יצר הרע כו'", כדאיתא בגמרא במסכת סוכה⁴¹ שאחד מה"שבעה שמות שיש לו ליצה"ר" הוא "שונא", ולכן שייך ענין זה גם עכשיו (שהרי בנוגע ל"שונא" כפשוטו, לא שייך עכשיו ענין המלחמה, כיון שישנה השבועה "שלא יעלו ישראל בחומה"⁴², ועכצ"ל שקאי אלעתיד לבוא).

ומר"ח נמשך על כל ימי החודש — שזהו הפירוש ד"כל תולדותם", כל ימי החודש שהם ה"תולדות" של ר"ח, וגם על כל המאורעות של החודש — "תולדות" גם מלשון מאורעות, כפירוש רש"י על הפסוק⁴³ "אלה תולדות יעקב יוסף", שקאי על המאורעות שאירעו ליעקב וליוסף ("כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף").

וכללות הענין בזה — שנעשה הזכרון דכל בני ("זכרון לכולם יהי") באופן ש"יעלה ויבוא .. ויפקד ויזכר זכרונו ופקדונו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך", ועל ידו — "מזבח חדש בציון תכין", כפס"ד הרמב"ם⁴⁴ בנוגע למשיח, שכאשר "בנה מקדש במקומו" אזי יודעים שזהו "משיח בודאי".

ד. וכיון שר"ח הוא זמן כפרה, לכן נתבאר בהמכתב שזהו זמן של חשבון הנפש (ובכללות הרי זה ענינו של ערב ר"ח, שזהו הזמן לעריכת חשבון נפש כו'⁴⁵), ועי"ז באים לענין הכפרה של ר"ח.

וענין זה הוא בכל ר"ח, ובפרט בר"ח שבט שהוא ר"ח כללי, כיון שבו "הואיל משה באר את התורה הזאת".

ובנוגע לענינו — בשייכות ליום ההילולא דעשירי בשבט, שנת העשרים להסתלקות — צריך להיות החשבון בנוגע לכל הענינים שבעל

(43) וישב לז, ב.

(44) הל' מלכים ספי"א.

(45) ראה גם תר"מ חמ"ד ע' 269. וש"נ.

(40) ט, ב.

(41) נב, א.

(42) כתובות קיא, א.

ההילולא של חודש זה רצה ותבע (וכיון שתבע זאת, בודאי היו הכחות למלא זאת), אם אכן מילאו זאת.

וענין זה צריך להיות באופן של "חשבון צדק" — כידוע פתגם אדמו"ר מהר"ש⁴⁶: את הקב"ה — בודאי לא מרמים ח"ו, ואת העולם גם לא מרמים; אפשר לרמות רק את עצמו, אך מהו ה"קונץ" לרמות טפש? ... וכיון שסיפרו לנו פתגם זה, הרי זו נתינת כח להתנהג בהתאם לכך.

ו"לא בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא"⁴⁷, וכפי שמפרש רש"י, "שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות אחרי' וללמדה", וכן אילו היתה "מעבר לים" היית צריך לעבור את הים... אלא בחסדי ה' "לא בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא .. (אלא) קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבכך (והעיקר) לעשותו"⁴⁸ (כי "המעשה הוא העיקר"⁴⁹).

וכיון שנשאר שבעה ימים עד יום ההילולא — הנה ע"ד שמצינו בנוגע לימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שהם במספר שבע דוקא, לא פחות ולא יותר, כדי לכפר על כל שבעת ימי השבוע שבכל השנה⁵⁰, הנה גם בנדודי, מהיושר ונכון וראוי וענין גדול מאד מאד, שבמשך שבעה ימים יערכו חשבון על כל ימי השבוע (ביום ראשון — על כל ימי ראשון, ביום שני על כל ימי שני, ועד"ז בכל ימי השבוע) של כל העשרים שנה.

ועי"ז תהי' "תשועת נפשם" — היציאה מהגלות בשלימותה, כמו יצי"מ שהיתה באופן ד"ונצלתם את מצרים"⁵¹, בביאת משיח צדקנו.

* * *

ה. דובר לעיל (ס"ב) שכל ענין שנמשך בעולם צ"ל תחילה בתורה, ואח"כ נמשך בעולם, כפי שמצינו אצל משה רבינו, שלפני שבנ"י הלכו לכבוש את ארץ ישראל, "הואיל משה באר את התורה" "בשבעים לשון", כדי שלאח"ז יומשך ענין זה גם בעולם.

והנהגה זו של משה רבינו — רעיא מהימנא, רועה נאמן — היא הוראה עבור כל נשיאי ישראל, שלכל לראש יש לפעול את הענין בתורה, ואח"כ הרי זה נמשך בעולם.

וזהו הביאור בפשטות בנוגע לצייוי של כ"ק מו"ח אדמו"ר לכתוב ספר תורה לקבל פני משיח צדקנו⁵²:

(50) ראה תו"מ חנ"א ס"ע 128. וש"נ.

(51) שמות ג, כב.

(52) ראת תו"מ סה"מ שבט ע' רס ואילך.

וש"נ.

(46) ראה תו"מ חמ"ז ע' 173. וש"נ.

(47) נצבים ל, יב"ג.

(48) שם, יד.

(49) אבות פ"א מ"ז.

ציווי זה הו"ע של חידוש — שהרי מצינו כו"כ קיצים שנאמרו ע"י גדולי ישראל נכמו הקץ שנתפרש בזהר⁵³, וכן הקץ שבפירושו רש"י לתנ"ך⁵⁴, ועד"ז אצל שאר גדולי ישראל⁵⁵, ועד להקץ הידוע של רבינו הזקן (כמובא במאמרים בכמה ביכלאך⁵⁶), וכהסיפור הידוע עם הצ"צ⁵⁷], ואעפ"כ לא מצינו מעולם שציוו לכתוב ס"ת בשנה שלפנ"ז; ואילו כ"ק מו"ח אדמו"ר צוה לכתוב ס"ת, וקרא שמה: "ספר תורה לקבלת פני משיח".
ובכן: הגיע הזמן לסיים את כתיבת הספר תורה!

ו. ולהעיר, שההצעה וההתעוררות על זה באה מארץ הקודש. ואף שלכאורה היתה צריכה לבוא מכאן, שהרי שזהו המקום שבו נמצאת הס"ת, ד' אמות של "סעווען סעווענטי", ובפרט שדורשי גימטריאות אומרים ש"סעווען סעווענטי" (770) בגימטריא "ו)פרצת"⁵⁸ — הרי זו קושיא כמו כל הקושיות, ואין לי ביאור על זה!
ישנו אמנם מאמר העולם: "אָרום⁵⁹ ים איז טרוקן"⁶⁰. אבל ... וגם ה"יובש" הוא שלא בערך! ...

יתכן שהסיבה לכך היא בגלל מעלתם של אלו שדרים בארץ הקודש. ובכל אופן, בנוגע לאלו שנמצאים כאן, הרי זה בבחי' "פנו אלי עורף ולא פנים"⁶¹ — כמבואר בכמה מאמרי חסידות⁶², שיכול אדם לעמוד בסמיכות לאוצר גדול, באמצע היום, כשהשמש מאירה בתקפה, ולמרות שעניו פתוחות, לא יראה את האוצר, כיון שמביט לכיוון אחר! ... ובנדו"ד: אין לך אוצר גדול יותר מאשר הצפי' של כל הדורות להביא את משיח, ו"אוצר" זה נמצא בגלוי, ובעצם היום, כאשר השמש מראירה בכל תקפה, ואעפ"כ לא רואים זאת, כיון שפונים לכיוון אחר, ועסוקים (ובלשון המדינה: "ביזי") בענינים אחרים.

אמנם, יום השבת אינו הזמן לאמירת מוסר, כי אם ללמד זכות כו', ולכן אין זה ענין לעורר קושיא מדוע לא הגיעה ההתעוררות מכאן. ובכל אופן, הגיעה מארץ ישראל ההתעוררות בכל ה"שטורעם": היתכן שלא מסיימים את כתיבת הס"ת. וכאשר יש התעוררות כו' (א"ז

53 ח"א קלט, ב (במהנ"ע).
54 דניאל ח, יד.
55 ראה גם לקו"ש חכ"ט ס"ע 15 ואילך.
56 נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז —
57 רש"י.
58 סה"ש תש"ב ע' 110.
59 = מסביב לים שורר יובש.
60 ראה גם "מבוא" לקונטרס ומעין ע'
61 ירמ' ב, כו.
62 ראה לקו"ת אחרי כו, ד. ובכ"מ.
63 ראה תו"מ ח"א ע' 18ב. וש"נ.

מ'שטופט"), אזי כביכול אין ברירה!... ואולי יפעל הדבר לדחוף את אלו הנמצאים כאן, שיחדלו להיות עסוקים בטרדות שונות [אמנם בענינים נעלים, עניני קדושה, אבל בינתיים לא מביטים לכיוון הנכון], וגם הם יתחילו להביט ולראות!...

ז. ובהתאם לכך, יש לפרסם לכל בני"ע ע"ד סיום כתיבת ס"ת הנ"ל, ולהודיע שכולם יכולים להשתתף בסיום כתיבת הס"ת, כפי שהי' בשעת התחלת הכתיבה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר, באמרו⁶⁵, שיש בכחו לממן בעצמו את כתיבת הס"ת, אבל רצונו שלכל בני"ע יהי' חלק בזה, כיון שזהו ענין ששייך לכל בני"ע, ובפרט הדור דעקבתא דמשיחא, שכן, באמרו שזהו ס"ת לקבלת פני משיח, בודאי כיון לכל הדור דעקבתא דמשיחא, באופן ש"טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל"⁶⁴, בהתאם לכך ש"יוסף הוא גוי המשביר גוי' לכל עם הארץ"⁶⁵.

ומובן, שאלו שכבר קנו אות בס"ת בשעתו, אין ענין שיקנו עוד הפעם [מעולם לא ראיתי ולא שמעתי ע"ד הנהגה כזו, לא מכ"ק מו"ח אדמו"ר ולא מאחרים, ולכאורה הרי זה רק בבחי' "חזו דאתאי"... כך, שאין זה ענין חיובי, ובודאי אין לזה מקום כלל בנוגע לס"ת זה], אלא רק אלו שלא קנו בשעתו מאיזה סיבה שתהי', או אלו שנולדו לאח"ז, יכולים להשתתף עתה ע"י נתינת פרוטה (שבה יכול לקנות חיי נפשו⁶⁶) עבור הוצאות הס"ת.

ולהעיר: בהתחלת כתיבת הס"ת היתה ההשתתפות ע"י קניית אותיות בס"ת באופן שהודיעו לכל אחד שהאות שלו היא בפסוק זה, בפרשה זו ובספר זה; אבל עתה אין אפשרות לכך, כיון שנשארו שורות ספורות בלבד, ולכן תהי' ההשתתפות של כל אחד ע"י רישום השם, ואילו חלוקת האותיות לכל אחד תעשה ע"י המלאכים...
ובנוגע לפועל:

כיון שישנו ה"ועד" של כתיבת הס"ת שמינה כ"ק מו"ח אדמו"ר — יש לפנות אליהם, ובודאי יפעלו בזריזות (כמבואר באגה"ק סימן כ"א, "אך טוב לישראל"⁶⁷, גודל מעלת הזריזות), שההשתתפות בזה תהי' בימים הקרובים, קודם סיום כתיבת הס"ת.

אמנם, גם אלו שתקבל ידיעה מהם (או שישמעו על ענין זה) רק

63 ראה אנ"ק שלו ח"ו ע' רעח. וראה גם

65 מקץ מב, ו.

תו"מ ח"ד ע' 181. וש"נ.

66 ראה תניא פל"ז (מח, ב).

64 משלי כב, ט. וראה נדרים לה, א.

67 תהלים עג, א.

זח"ג קל, ב.

לאחרי סיום כתיבת הס"ת, יוכלו גם הם להשתתף וליטול חלק בזה — כפי שמצינו בנוגע למחצית השקל ש"תורמין .. על הגבוי ועל העתיד לגבות"⁶⁸; אבל אעפ"כ, אלו שנמצאים כאן מוטב שיעשו זאת קודם הסיום, כמו במחצית השקל, שאף ש"תורמין .. על העתיד לגבות", רצה רבן גמליאל להיות מהראשונים⁶⁹.

ח. ויהי רצון שההמשך וסיום כתיבת הס"ת יהיו בשעה טובה ומוצלחת בכל, בגשמיות וברוחניות גם יחד,

ויקויים מ"ש"⁷⁰ "בראשית ברא אלקים גו'" — שיהי' נראה שהקב"ה "מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית"⁷¹ באופן גלוי, לא רק באופן של שמיעה, אלא באופן של ראי', "לעיני כל ישראל"⁷²,

ואז יהי' הענין ד"ה' אחד"⁷³ — כאשר נצא לקבל פני משיח צדקנו, ובאופן ד"ויהי בשלח פרעה את העם"⁷⁴, "ביד חזקה"⁷⁵, ו"ביד רמה"⁷⁶, בביאת משיח צדקנו.

[ואח"כ אמר:]

ע"פ האמור לעיל (ס"א) אודות מעלת ההכרזה בדיבור, שעי"ז בא הדבר בגלוי ובפירסום — הנה כיון שישנו כאן ה"ועד" של כתיבת הס"ת, יכריזו מסתמא אודות הזמן והמקום של מכירת האותיות, ובודאי יהי' המקום בבנין זה, שבו הי' לימודו ועבודתו וכל העמל אשר עמלה נפשו של בעל ההילולא בחיים חיותו בעלמא דין, ובאופן שיגיעו הדברים לכל בני, וכנ"ל שיוכלו להשתתף בזה גם אלו שתגיע אליהם הידיעה לאחר סיום כתיבת הס"ת, כיון שתורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה להרה"ח וכו' ר' אלי' ייאכל סימפסון שיכריז שיהי' זה בבנין של "770", בגימטריא (ו)"פרצת", וצוה שיתחיל ניגון שמח].

* * *

ט. מאמר (כעין שיחה) ד"ה הוא אהרן ומשה גו' הוא משה ואהרן גו'.

* * *

(73) זכרי' יד, ט. וראה פסחים נ, סע"א.

וש"נ.

(74) ר"פ בשלח.

(75) ס"פ שמות.

(76) בשלח יד, ח.

(68) כתובות קח, א. וש"נ.

(69) ראה שקלים פ"ג ה"ג.

(70) בראשית א, א.

(71) נוסח "ברכת יוצר".

(72) ס"פ ברכה.

הוספה

א

[אדר, ה'תש"כ]

[1] סידור קידושין תלוי ושייך לצד הכלה ת"י ובמילא אל יתערב יותר בזה, ופשיטא ופשיטא שילך על החתונה והחופה וכו' בשמחה אמתית ותהא בשטומ"צ.

* * *

א

[1] מהעתקה. מענה למר"ה משה לאַזאַר, ימים אחדים לפני חתונתו — כ"ב אדר ה'תש"כ. נדפס ב"כפר חב"ד" גליון 794 ע' 83. "התקשרות" גליון תשפב ע' 10. תשורה (זלמנוב, תשע"ג — ע' 118). אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ל אגרת יא'תסג.

רק ענה: כשנכנסו החתן והכלה עם בני המשפחה ל"יחידות", כדי להזמין את רבינו לסדר הקידושין — כפי שהי' מקובל עד אז — הגיב רבינו (תוכן הדברים): אחרי יו"ד שבת השנה התחיל "סדר חדש", ומעכשיו אינני הולך לסדר קידושין.

במענה להפצרות אם החתן, שבכל־זאת, כיון שבנה עבד עבודה נפלאה בהפצת המעינות וכו', אולי יאות הרבי למענו להשתתף בהחופה — אמר רבינו: בגופי לא אהי' שם, "אָבער איך וועל זיין דאָרט" (ויש לציין, שהשיחה עם אם החתן, להיותה מוינה, התנהלה בשפה גרמנית־גבוהה — "הויך־דויטש").

היות והדבר נגע מאד להחתן שרבינו יהי' מסדר הקידושין בחופתו — לא הרפה מזה אף לאחר דברי רבינו ב"יחידות", וכעבור איזה זמן המליצו לו מהמזכירות — שאולי העצה היחידה להשתתפותו של רבינו בסידור הקידושין יהי', באם אבי הכלה, מו"ה צבי מאיר שטינמן ("צבי יאיר"), יתחיל לגדל זקנו.

כשבעה ימים לפני החתונה — ביום הפורים — בא החתן לבית אבי הכלה, ואמר לו, שהיות והשתתפות רבינו בסידור הקידושין הוא ענין הנוגע לו בנפשו, והיות ומהמזכירות הודיעו, כאמור, שכנראה העצה היחידה להשתתפות רבינו יהי' אם יתחיל הוא — אבי הכלה — לגדל זקנו, אשר על כן, אם לא יסכים למלא אחרי התנאי הנ"ל, אין לו עצה אחרת אלא לבטל (ח"ו) את השידוך*.

אבי הכלה מתאר (ראה תשורה הנ"ל ע' 57) ש"למשמע הדברים האלה סמרו שערות ראשו, ולבו הי' לאבן", ו"אחרי התאוששו קצת — מיהר והודיע הדבר" לרבינו, ו"אחרי ימים אחדים הודיעוהו, כי צוה להחתן, שלא יתערב יותר בענין וכו' וכו'" [= הוא המענה שלפנינו], ומסיים ש"בזה נגמר הענין ת"ל בכי טוב".

סידור קידושין תלוי ושייך לצד הכלה: ראה גם מבוא לספר "מקדש ישראל" (קה"ת, תש"ס) ע' לז. שלחן מנחם ח"ו ע' קעא. וש"נ.

*

(* יש לציין, שעד"ז אירע גם כשנה מלפנים עם ידידו של החתן — ר"י שפרינגער, שאיזה חודשים לפני חתונתו — אדר"ח תמוז תשי"ט — הודיע רבינו שיסכים לסדר את הקידושין רק באם אבי הכלה — ר"מ דובראווסקי — יתחיל לגדל את זקנו. בפועל הסכים אבי הכלה לקיום התנאי,

[2] לאחר בקשת סליחתו – רבות נפלאתי על כל השקויט בהני"ל.

והרי ברור אמרתי – בעת שנכחו כולם החו"כ וכל המחוננים שליט"א שסידור קידושין אינו מעניני ומעשה רב – החתונה שהיתה לפני איזה שבועות. וקודם שביררו הני"ל הדפיסו בהזמנות "שתהי" החופה בחצר כו"י ואח"כ כשנדע להם הני"ל – היתה בשטומ"צ במק"א ובסידור קידושין ע"י מומחה וכו'.

וכידוע לכל ותו לא מידי.

ופשיטא ופשיטא – שאין כל מקום לחשדני שרצוני לשלול ח"ו, או אפילו למעט ח"ו – השתתפות הורים בחתונת יו"ח שי'.

*

[3] נוסף על הענין – שההשתתפות וההשתדלות הני"ל יסודתה בתוה"ק תורת חיים. והמדובר בחו"כ – בעלי מדות ומעלות נעלות ביותר מקור לנחת רב בכל הפרטים. וישתדלו – הוא זוגי שתליט"א – בכהני"ל מתוך שמחה ובריאות טובה וטוב לבב באמת, ותהא החתונה בשטומו"צ בגו"ר.

[מענה נוסף בענין הני"ל – מוצש"ק ויקרא, ב' ניסן, ה'תשכ"א]

[4] אזכיר עה"צ להני"ל ולביטול כל קושיות וכו' – כ"א כמו שהוא

[2'3] מהעתקה. מענות נוספים בהמשך להני"ל – למו"ה צבי מאיר שטינמן, אבי הכלה. נדפס ב"התקשרות" גליון תשפב ע' 11. תשורה (זלמנוב, תשע"ג – ע' 118). אגרות נוספות אליו – אנ"ק ח"ל אגרת יא'תעה, ובהנסמן בהערות שם. מתוכן המענות דלהלן נראה, שאבי הכלה, נוסף על הבעת תמיהתו (בקיצור) מהנהגת המיועד להיות חתנו, שאל, אם ניתן למלא אחרי תנאי הני"ל – ע"י אי"השתתפותו שלו עצמו בהחופה.

*

[4] מהעתקה. מענה נוסף בענין הני"ל – למו"ה צבי מאיר שטינמן, על מכתבו בתאריך זה. נדפס ב"כפר חב"ד" גליון 520 (י"א ניסן תשנ"ב) ע' 87. תשורה (זלמנוב, תשע"ג – ע' 57-58).

במכתבו – אותו כותב בעבור תקופת שנה מחתונת בתו – מגולל בארוכה, שלמרות משך הזמן שעבר מאז עדיין התמיהה מהנהגת חתנו מכרסמת בנפשו (למרות שחשב כי "מים ירפאו הפצע"), וכיון שכן "בא לידי הכרה, כי כל עוד לא ישפוך שיחו ותעלומת לבו לפני כסא

ורבינו ה' המסדר קידושין. ויצויין, שכאשר נכנס אבי הכלה ל"יחידות" לפני החתונה, וכבר הי לו זמן מגודל קצת, אמר לו רבינו: "איך הגאף אז איר הגאט ניט קיין פאריבל וואס איד הגאב געוואלט איר זאלט פארלאזן אַ באַרד"; וכאשר ענה לרבינו: "אז דער רבי הייסט פאָלג אידך" – אמר לו רבינו: "איך הייסט! דער שולחן ערוך הייסט".

מסיטרא דאילנא דחיי, יעויין דברי משה רבנו רע"מ וביאורן באגה"ק לאדה"י סכ"ו.

ב

בי"ה, כ"ד מ"ח תשמ"ה
ברוקלין, נ.י.

מר ... שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ט תשרי,
ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
וכיון שעל האדם לעשות כל התלוי בו בדרך הטבע — בטח כבר פנה או
עכ"פ יפנה עתה לשדכנים (לי רבים) טובים ויזרז אותם וכו'.
והוספה בבטחון אמתי בהשם — מוסיפה בברכותיו.
בברכה

מ. שניאורסאהן

קדשו, לא יצרף הכסף מסוגיו ולא יכון לאיש המדובר ולתנועה, שעל ברכי טופח וגודל",
ועל כן רושם עלי כתב בפרטיות את סיפור הדברים, ומפרט את ספיקותיו ותמיהותיו, "ואל
כ"ק תוחלתו להוציאהו ממצרי המבוכה למרחב".
ובהמשך לזה בא המענה שלפנינו.

ומסופר אודות כך ב"כפר חב"ד" שם (ע"פ ראיון שנערך עם הנמען), ש"הפעם לא התיחס
הרבי לגוף הדבר אלא לעצם עובדת ה"קושיא", אך ב"יחידות" שהתקימה זמן קצר אחר כך,
לאחר שר' צבי מאיר הביא בשורה טובה ששמחה את הרבי והוא חש כי זו עת רצון, חזר
והעלה את הנושא, והרבי הסביר כי בארה"ב ישנו "אליל", הלוא הוא הדולר, וכדי לשרש אותו
ולוודא שהנוער לא ילך אחריו צריך חינוך לכיוון ההפכי לגמרי עד קצה האחרון ולפעמים
התוצאה היא קיצוניות בהתנהגות. ואולם, עם הזמן החניכים מתיישבים והולכים בדרך המיצוע
כראוי".

ב

מצילום האגרת.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החייל ב"צבאות השם"

מרדכי הכהן שיחי

ליום הולדתו השלישי, כ"א סיון

ולרגל ה"אָפּשערעניש" שלו, כ"א סיון, ה'תשע"ד

ולזכות אָחיו ואחיותיו

מנחם מענדל הכהן, לוי הכהן,

חי' מושקא, אסתר מרים ומשה פינחס הכהן שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הכהן וזוגתו מרת נחמה דינה שיחיו כץ

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' זאב יחזקאל הכהן וזוגתו מרת רישא שיחיו כץ

הרה"ת ר' יוסף חיים הכהן וזוגתו מרת מלכה רייזל שיחיו ראזענפעלד